

Տարեկան գինը 10 ռուբլի, կես տարվան 6 ռուբլ. Առանձին համարները 5 կոպեկով.
Թիֆլիսում գրվում են միմյանիս խմբագրատան մէջ.
Մեր հասցեն. Тифлисъ, Редакция „Мшакъ“.
Կամ Tiflis, Rédaction „Mschak“. Տէլէֆոն № 253.

ՄՇԱԿ

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (բացի կիրակի և տօն օրերէն)
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով.
Յայտարարութիւնները համար վճարում են իւրաքանչիւր բառին 2 կոպեկ.
Տէլէֆոն № 253.

ԲԱՑՎԱԾ Է ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ 1899 թ.ԱՎԱՆԻ

ՄՇԱԿ

(27-րդ ՏԱՐԻ)

ԴՐԱՎԱՆՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԿՐԻ

ԱՄՇԱԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱՎՈՒՄ Է ՆՈՅՆ ՊՐՕԳՐԱՄՄՈՎ ԵՒ ՆՈՅՆ ՈՒՂՂՈՒԹԵԱՄԲ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒՄ. «Մշակ» տարեկան գինը 10 ռուբլի է, տասն և մէկ և տասն ամսականը՝ 9 ռ., ինն և ութ ամսականը՝ 8 ռ., իւր ամսականը՝ 7 ռ., վեց ամսականը՝ 6 ռ., հինգ ամսականը՝ 5 ռ., չորս ամսականը՝ 4 ռ., երեք ամսականը՝ 3 ռ., երկու ամսականը՝ 2 ռ. և մի ամսականը՝ 1 ռուբլի:
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՆԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. Ամբիկայի բաժանորդները պէտք է վճարեն տարեկան 6 ռուբլի. Եւրոպայի բաժանորդները՝ 30 ֆրանկ. Պարսկաստանի բաժանորդները՝ 10 ռուբլի:
«Մշակ» գրվել է ԹԻՖԼԻՍԻՆ (Բաղրամյան և Բարոնական փողոցների անկիւն):
Կայտարարութեան ուրիշ քաղաքներից «Մշակ» գրվելու համար, և առհասարակ նամակներ և ծրարներ ուղարկելու, պէտք է գրելու հետևեալ հասցեով. ТИФЛИСЪ, Редакция „МШАКЪ“; իսկ արտասահմանից՝ ТИФЛИС, Rédaction du journal arménien „MSCHAK“.

Յայտարարութիւններ ընդունվում են բոլոր լեզուներով:
Ա Պ Ա Ռ Ի Կ Բ Ա Ժ Ա Ն Ո Ր Դ Ա Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ն Զ Է Ը Ն Դ Ո Ւ Ն Վ Ո Ւ Մ

ԲՈՎԱՆԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Վտանգաւոր միջոցներ.—Ներքին ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Մամուլ. Հայոց թատրոն. Նամակ Բաղրամյանի. Ներքին լուրեր.—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Իրաւական շարժում. Նամակ Ամբիկայի. Նամակ Պարսկաստանից. Արտաքին լուրեր.—ՀԱՆՈՒԹՅԱՆԻՆ.—ՏԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Գիշերելու ապաստարաններ:

ՎՏԱՆԳԱՆՈՐ ՄՈՂՈՒԹԻՒՆ
Ախալցխայի, Ախալքալաքի, Ալեքսանդրապոլի, Էմիաճնի, Նոր-Բայազետի գաւառներից ստացած տեղեկութիւնները ցոյց են տալիս, որ մեր գիւղական դասակարգի մէջ վերջին տարիները տարածվում են զգալի չափով օդի խմելու և արեւոցալուծիչութիւնը ոչ միայն այնպիսի դէպքեր, ինչպէս են հարսանիքը, թաղումը, կնուծը, այլ և երբեմն ամենաշինքի մի առիթ ասպարէզ է հանում օդու շինքը: Գիւղական երիտասարդները պարծենում են օդի խմելու ընդունակութեամբ. երբեմն կանայք և պատանիներ և աշխատում են յետ չը մնալ հասակաւորներից և հարբում են:

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԳԻՇԵՐԵԼՈՒ ԱՊԱՍՏԱՐԱՆՆԵՐ

Շուտով ևս նկատեցի, որ այստեղի և Վէրայի ապաստարանի մէջ առաջին տարբերութիւն կայ: Ներկայ եղողներից մի թիւրքահայ պատանի, որ Էջմիածնի ձեռնարանի III դասարանից դուրս գալով՝ եկել է թիֆլիս՝ հայրենիք գնալու դիտարկութեամբ, ինչ առաջնորդեց և մի առաջին ցոյց տուեց ապաստարանի բոլոր բաժանմունքները: Կարգով մենք անցկացանք մի սենեակից միւսը, ամեն տեղ նկատելով մի և նոյն համեմատական մաքրութիւնը, մի և նոյն թափառքը: Ամեն բանում նկատելի էր, որ բաղադրանք վարչութիւնը հոգատար ու խնամատար ծնողի պէս է վերաբերվում դէպի չար բաղդի խորթ գաւառները: Սենեակների մէջ ամեն տեղ վառվում էին վառարաններ, օդի բարեխառնութիւնը գոհացուցիչ էր, չը կարծու և ուրիշ դարձահաստութիւն, որովհետև ծըլունքն արգելված է ապաստարանում, իսկ մարդկանց շնչառութիւնից չէր կարող ապականվել:

Ցաւալին այն է, որ օդի խմելու սովորութիւնը մի տեսակ շէկ, կամ պարծանքի առարկայ է գիւղական երիտասարդութեան շրջանում: Մինչդեռ առաջ օդին շատ սաւառ էր գործածվում և օդի խմողները լինում էին հասակաւորների, այժմ նրա ամենաեղանակները երկրպագու դարձել է գիւղական երիտասարդութիւնը: Ժլատ, հասարակական կամ բարեգործական որ և է ծախքերի համար կոպէկներ խնայող գիւղացին առատ է դառնում և բուբլիներ և շարժում օդի ձեռք բերելու նպատակով: Նստանելի կոխներ, անպատկառ հայհոյանք և ծեծը, փոխանակ անհետաւարե գիւղական շրջանից, աւելի ևս տարածվում են, ընդունելով յաճախ շատ տխուր բնավորութիւն և տանելով մարդկանց նոյն իսկ մինչև դատարան:

Թէև, բարեբաղդաբար, արեւոցալուծիւն միջոցները դեռ համատարած չէ, բայց նա այնքան ուժեղ կերպով դարձանում է տարեց տարի, որ ժողովրդի բարեկամները պէտք է նրա վրա դարձնեն իրանց առանձին ուշադրութիւնը: Զր խօսելով այն մեծ վնասների վրա, որ առաջ է բերում օդու օդը: Ամբողջ երկրաբանի տան մէջ, մօտ 10 մեծ ու փոքր սենեակներում, ապաստանված էին 112 հոգի ընդամենը, որոնցից 53 հայ էին, 42 ռուս և 17 վրացի: Կային առանձին բաժանմունքներ կանանց և ծեծերի համար, որոնք թույլ չատ թէլ էին:
Գիշերողները բոլորն էլ պատկանում էին մի և նոյն գաղութների, մի և նոյն ԳՅՈՍԱ ԲՈՄԱՆԴԱ կոչվող անասնաբուծի: Այլաբար՝ զանազան կողմերից բաղդի հալածանքը՝ խոտորների ճանապարհներով՝ բերել, ժողովել է նրանց թիֆլիս, և ահա Կովկասի այդ չքնաղ մայրաքաղաքը, հիւրասիրական զգացմունքից զրոգված, ամօթ է համարել այդ խեղճերին թողնել բոլորովին անուշաղիր. բացի ապաստարանից՝ նրանք առաւօտ և երեկոյ ստանում են նաև թէլ, հաց... Շատ-շատերը այդ թէլի ու օրական մի ֆունտ հացի յուսով էլ ապրում են: Եւ ուրիշ ինչ պիտի ուտեն, քանի որ գործ չունեն, աշխատանք չունեն: Նրանցից ոմանք երբեմն կարողանում են գործ գտնել՝ մի օրվայ, երկու օրվայ աշխատանք. ստանում են օրական 40—50 կ. և այդ փողով կառավարվում են մնացած պարսպ օրերը: Ամեն օր աշխատանք անկարելի է գտնել:
Մի կարևոր հարց. միթէ բաղադրանք վարչութիւնը, որ այդքան ծախսեր է անում զգիշերելու

անհափառոր գործածութիւնը մարդկային օրգանիզմի վրա, քայքայելով մարդու առողջութիւնը և բթացնելով նրա մտաւոր կարողութիւնը, նաև անուղղելի վնասներ են առաջ գալիս ժողովրդի բարոյականութեան և տնտեսութեան շրջանում: Որոնց հետեւանքները երբեմն ազդում են տասնեակ տարիներ կեանքի վրա:
Դիմում ենք մեր գաւառական երիտասարդութեան և գիւղերի բանիմաց մարդկանց, հրաւիրելով առանձին ուշը դարձնել արեւոցալուծիւն և խնայել վրա և առաջարկելով մաքառել նրա դէմ՝ եռանդուն կերպով: Արեւոցալուծիւնը երբեք չը պէտք է ձգտի իր համար արդարացուցիչ պատճառներ որոնել. նա մի ակտ է, որը պէտք է արմատախիլ անել մեր կեանքից: Ամօթ է մի ժողովրդի համար, որ յայտնի է իր աշխրջութեամբ և աշխատասիրութեամբ, իւրացնել այնպիսի միջոցներ, որոնք կը խլեն այն ժողովրդից նրա բարոյական առաքինութիւնները և կը շինեն նրան անպատասխանատու մի թոյլ էակ իր կենցաղավարութեան մէջ:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Մ Ա Մ Ո Ւ Լ

Արարատու ամառից, վերջանելով իր գործունէութեան մի տարին, պարտք է համարել իր մեղքերի խոտորվածութիւնն անել: Այսպէս, նա իրաւացի է գտնում այն պահանջը, թէ «Արարատը» գործնական բնավորութիւն չունի, թէ նա մատչելի չէ տղէտ քաջանանքին և բաւական չափով նիւթ չէ մատակարարում հասարակ ընթերցողների հոգեւոր կրթութեան համար:
Իր մեղքը խոտորվածութեամբ, սակայն, յուսահատված է, չը գիտէ թէ ինչ պէտք է անել՝ իրաւացի պահանջներին բաւարարութիւն տալու համար և բացականչում է. «Մենք դժուարանում ենք այնպիսի մի թերթ երևակայել, որ բոլոր տղէտ քաջանանքներին հաւասարապէս մատչելի, հետաքրքրական և օգտակար ընթերցանութեան նիւթ մատակարարել կարողանար: Էջմիածնի գործիչների անկարողութեան մի նոր և խոշոր փաստ Նոյն «Արարատը» տղէտ քաջանանքների ձեռնադրութիւնն էր արդարացում ամեն կերպ, աշխատում էր ապացուցանել թէ տղէտ քաջանանք են հարկաւոր և այսօր... փառաւոր կերպով ինչն իրան ձեռնում է Ուրբէ. Հայաստանեայց եկեղեցու պաշտպանների լուրջ կանգ: Ամբողջ աշխարհը բողբոջում էր ձեռք գէտ, բայց դուք այժմ էք ատում թէ տղէտ քաջանանքներն մատչելի թերթ երևակայել չէր կարողանում...»

Լու ապաստարանների» վրա, այդքան խնամք, ուշադրութիւն է նուիրում անտուն և քայքայած ամբօթի վրձնակ թիթիւնները գործին,—միթէ այդ վարչութիւնը չէր մի կարող ևս առանձին մասնաժողով ընտրել, որ դրաղվէր անգործների համար աշխատանք հարելու հարցով: Որպիսի բարձր վարդապետութիւն կը լինէր քաղաքային ինքնավարութեան կողմից,—թէ ոտք տակ գնացած ամբօթիսն ապաստանելուց ու թէլով հիւրասիրելուց յետոյ՝ հոգար նաև աշխատանք հարելու, գործ գտնելու վրա: Առանց այդ էական պայմանի, ապաստարանները շատ և շատ կորցնում են իրանց նշանակութիւնը, ստանալով մի տեսակ անկիւնոցի բնաւորութիւն: Իբրև օրինակ, ամեն կարգը ենք ցոյց տալ թիֆլիսում գոյութիւն ունեցող բանտարկյալ մասնաժողովի գործունէութիւնը: Թիֆլիսի երկու բանտերի հասարակ կալանաւորները, որոշ ժամանակից յետոյ՝ իրաւունք են ստանում աշխատելու: Նրանց աշխատանք մատակարարելու համար, բանտարկյալ վարչութիւնը քաղաքի գաւառական մասերում հոգային, կամ այլ տեղակալութեանը է բաց անում, որի վրա աշխատեցնում է պատրաստի բանտարկյալներ, տալով նրանց սահմանած ուժիկ, կամ օրավար: Միթէ զգիշերելու ապաստարաններն ընտելիները կա-

Բայց թողնենք տղէտ քաջանանքներին. նրանք Էջմիածնի գիտնականներին աշակերտելու համար չեն ձեռնադրված, այլ տղէտ ժողովրդի գլխին չարիք, պատիժ դառնալու համար և այդ մասին, ինչպէս յայտնի է, Էջմիածնի պարտականութիւնն չէ համարում մտածել: Թող տղէտները տղէտների հետ մնան խաւարի ու խորխորատների մէջ: Ինչ է տալիս «Արարատը» ոչ-տղէտներին:

Այդ հարցը պարզելու համար բաց անենք «Հաւատքը» ճշմարիտ առաքինական կեանքի հիմքն ու արմատն է: Դա Էջմիածնի նորեկու գիտնականութեան մի գոհարն է: Այժմ հասկանալի է դառնում թէ Եւրոպայից ինչ պաշարներ են բերում աստուածաբանութեան դոկտորները: Այժմ այլ ևս բարոյները «Հաւանք վարել», «Եթէ իմաստասիրաց» գրքի և այլ այստեսակ աղբիւրների վրա չեն հիմնվում: Հիմա խօսում են ժամանակակից գիտութեան անունով, հերքում են Սպենսերներին, Դարվիններին: Դա մի ծիծաղելի կուր է և յիշեցնում է այն կուրը, որ մի դաժան փութանում է միջոց հակաբերի դէմ: Այդ կուր մէջ դաժանները իրանց մահը կը գտնեն, որովհետև որքան էլ մեծ լինի յանդգնութիւնը, բայց հօ չէ կարելի տանել թէ յանդգնութիւնը բաւական է ամեն հարց վճռելու, ամեն բերդ վերցնելու համար: Եւ ահա այդ ծիծաղելի դրոյթներն է, որի պատճառով «Արարատը» ոչինչ նշանակութիւն չէ կարող ունենալ նոյն իսկ այնպիսիների աչքում, որոնք տղէտ քաջանանքների թիւին չեն պատկանում: Սովորեցէ դէն գցել աղանդաւոր մոլեռանդութիւնը, սովորեցէ յարգել ժամանակակից գիտութիւնը, եղբ համետ, ընդունեցէ որ մարդկութիւնը առաջադիւն է, նոր իղէպներ, նոր հաւատալիքներ է ձեռք բերում: Գնացէ ժամանակի հետ, թողէք սխալաստիկան, դատարկաբան, որբուն սփեր, խօսեցէ պարզ և այն ժամանակ, ով դիտէ, գուցէ ձեռք աղովիլ նոյն իսկ հրաշք գործել, մի բան հասկացնել ձեռք աշակցութեամբ բաղադրած տղէտ քաջանանքներն անգամ: Կենդանի գործ—ահա վաղանքը, որ ձեռք անյայտ է մնում...

Կենդանի գործ կը ցանկային և ազատամիտ խաղաղներ: Նոր բան է, որ խաղաղ ձգտում է ազատամիտ հայեացքներ ձեռք բերել, որպէս զի ազատովի դարաւոր դատապարտութիւնից և բաղժէ ժամանակակից քաղաքակրթութեան մէջ ոչ իբրև սարսափ ազդող, արեան ծովերով ներկված մի հասկացողութիւն, այլ իբրև մի ստեղծագործ մի: Այդ բանը նորութիւն է մեղադրում: Եւ Բագրի «Baenid» լրագիրը, ինչպէս երբեմն է, աշխատում է ժողովրդականացնել այդ ուղղութիւնը:

Լինելով մասնաւորապէս ժողովրդի մտաւոր աշխատանքներից պակաս կարող են աշխատել: Եւ միթէ քաղաքային վարչութիւնը անձեռնադառն է այդպիսի մի մեծ գործ կատարելու:

Շարունակենք սակայն, մեր ընդհատված դիտողութիւնները:

Գիշերողներից ոչ մէկը, բացի մի հայ գաղթական ընտանիքից, անկողին չունէին: շատերը ուղղակի պառկում են չոր տախտակների վրա, առանց զգեստը հանելու, ինչպէս և Վէրայի ապաստարանում: Պէտք է միայն դարձանալ թէ ինչպէս չեն մրսում ու չեն հիւանդանում նրանք, աղբիւրով այդպիսի վատ պայմանների մէջ: Երևի նրանց ֆիզիոլոգիական գործողութիւնները այնպէս չեն կատարվում, ինչպէս նրա կարագրված է գիտնական հեղինակութիւնների մէջ... Մի նկատողութիւն ևս. ապաստարանի ճեմանակաւոր կանոններն 15-րդ կէտը առում է, որ տղամարդիկ և կանայք պէտք է ջուր ջուր բաժանմունքներում լինեն և այդ բաժանմունքների մէջ ոչ մի հարողակցութիւն չը պիտի լինի: Եւ տեսա՞յ ապաստարանում մի բողբոջով ջանք հայ կին, իր երկու մանր երեխաներով: Կնոջ ամուսինը գնացել է Բաղթում աշխատելու, իսկ ինքը մնացել է այստեղ: Այն սկզ-

Երուանդ Լազարեան:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԻՆԻ

—Կրեմլի ազատական տունը ամբողջ կրեմլի կղզու վրա տնային մեծ հանդիսով և անկարգ- գրեթե ոգևորությամբ Ամեն տեղ կազմակերպ- ված էին ժողովրդական տոներ, որոնց մասնակ- ցում էին տղամարդիկ, կանայք և երեխաներ: Բայց ինչ որ զարմացրեց անգլիական իշխանու- թյաններին, այդ այն էր, որ կրեմլացիները այն- պիսի բնավորություն ունեցին այդ տոներին, որ իբր թե մի և նույն ժամանակ տոնում են իրանց կղզու միացումը Յուդայական հետ: Հանդեսը սկսվեց մի հանդիսաւոր մաղթանքով եկեղեցի- ներում: Իշխան Գեորգիի անունը ինչպեց աղօթե- ղներում: Քահանան սկսեց կարդալ վերջը մի ա- ղօթեց, որ անկարգություն ունեցողներին պատ- ճառեց բոլորին: Նա ասեց. «Սե. մեր հայրենիքի, Կրեմլի կղզու, միութեան համար, մայր հայրե- նիքի» Յուդայական հետ:

—4. Պոլսում մի հաղորդագրություն հրատա- րակվեց այն սպանված հայերի մասին, որոնք բանտարկված էին 4. Պոլսի վերջին խառնա- կութիւնների պատճառով: Այդ հաղորդագրու- թյունը երևում է, որ հայրերից անցել թշուառ- ներ տանտնային ենթակիցներին, 200 հոգի մեռան սովից և տանտնայիններից ստորերկրեայ բանտերում, 1,000-ից անցել Մարմարա ծովը գցվեցին և խեղդվեցին, 3,000 հոգի Արաբիա քաղաքներում, 1,000 հոգի դատապարտվեցին տաժանակիր աշխատանքներին և, վերջապէս, 68 հոգի կախաղան բարձրացվեցին բանտերի բակերում:

—«Courrier des Balkans» լրագիրը հաղոր- դում է, որ սովը սաստիկ տարածված է Եմէնի վրայէն Վերջերսում, Խարպուտում և Միջա- գետի ու Փոքր-Ասիայի ուրիշ քաղաքներում և գիւղերում:

—«Temps» լրագիրը հաղորդում է, որ սուլ- թանը ոստիկանութեան միջոցով նշանակեց է- դրե-փաշային, որը ընդունակ պաշտօնային համ- բառ ունի: Նրան նորերս աշտովեց մաքրել Ադ- ռիանուպոլի նահանգը ասպապակալներէր, որոնք անդադար ասպատակություններ էին կատա- րում այդտեղ:

—Կերմանական կապիտան Ռիդգեյ, «Temps» լրագրի խօսքով, օսմանեան կառավարութեան կողմից հրաւիրվեց 4. Պոլսի թիւրքաց հեծեա- ղորքը կազմակերպելու համար:

—5. Պոլսից «Temps» լրագրին հեռագրում են, որ թիւրքաց կառավարութիւնը խիստ մի- ջոցներ է ձեռնարկում բոլորական սահմանի վրա՝ արդիւնքով երկնակութիւնը Բոլղարիայի և Թիւրքիայի մէջ: Թիւրքաց կառավարութեան ձեռնարկած այդ խիստ միջոցները բացատրում են նրանով, որ գարնանը խռովութիւններ են սպասվում մասնատականների և Մակեդոնիայի քրիստոնեաների մէջ:

ՄՇԱԿԻ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍԱՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

10.ՆՈՒՆ, 14 յունվարի: «Morning Post» ևր- բագրին Նիւ-Եորկից հեռագրում են, որ արտա- ընի գործերը միջնորդութիւնը հաւատարմացաւ, որ Կերմանական դիտարկութիւնը չունի մեծացնել իր դիտարկված ոյքերը Սամոա կղզիների վրա: Թղթակիցը կարծում է, որ ամբրիկական կառա- վարութիւնը նոյնպէս հաւատարմացրեց Կերմա- նիային, որ ինքն ևս միտք չունի մեծացնել իր ոյքերը:

4. ՊՈԼԻՍ, 14 յունվարի: Կրեմլից ստացված տեղեկութիւնները համեմատ, արքայորդի Գեոր- գի ազգային ժողովի անդամները ընտրութիւն- ները նշանակեց փետրվարի 5-ին:

Բէտինո գնալուց յետոյ, արքայորդին մի հե- ռագիր ուղարկեց թագաւոր Վայսրին, որի մէջ չնորհակալութիւն է յայտնում այն բանի հա- մար, որ ուստաց զօրքերը սերալիւ ընդունել են իրան և պահանջել են կարգը չըջանի մէջ:

ՀԵԼՍԻՆԿՖՈՐՍ, 14 յունվարի: «Hufvustads- blad» լրագիրը, սկսել բացման ժամանակ դա- սակարգերի արտասանած ճառերի ընդունել աս- նելով, ուշադրութիւն է դարձնում հաւատարմի մ հպատակութեան զգացմունքների և հայեացնե- րի միաբան լինելու վրա հասարակական կար- ծիքի հետ, նոյնպէս և միաձայն յայտնված այն համոզմունքի վրա՝ թէ Միապետը, որ նորերս ղեկաւորութիւնները կրճատման անհրաժեշտու- թիւնը հրատարակեց, չի ցանկանայ, որ խիստ ընտրական հետ կուտղ խղճ ժողովրդի ուսե- րի վրա զրկված լինի ուժից վեր ծանր բեռ, որը կարող էր խախտել նրա հոգեւոր և նիւթա- կան բարորդութիւնը: Այսօր իւրաքանչիւր դա- սակարգ իր չորանից ընտրում էր ընտրողներին, որոնք յետոյ պէտք է ընտրեն անդամներ յանձ- նաժողովի համար, 4 հոգի իւրաքանչիւր դա- սակարգից: Այնուամենայնիւ 160-ից ընտրեցին 23, հոգեւորականութիւնը 50-ից ընտրեց 12, քաղաքացիները 60-ից ընտրեցին 18, գիւղացի- ները 60-ից ընտրեցին 17 ընտրողներ:

Տեղի ունեցաւ հերթական զորահանդէս, որին մասնակցեցին տեղական բերդապահ զօրքի ռուս և ֆին բոլոր զինուորները:

ՍՎԵՏՐՈՐԳ, 14 յունվարի: Զինուորական ժո- ղովարանում փոխ-գնդապետ Զէն, զօրքերի հրամանատարի հրամանով, կրկնեց զինուորա- գրութեան վերաբերեալ հաղորդագրութիւնը Ֆինլանդիայում՝ Սվեաբորգի բերդապահ զօրքի օֆիցերներին համար:

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 15 յունվարի: Յունվարի 14-ին, թագաւոր Վայսրի, թագուհի Վայսրուհի Մարեա Ֆեօդորովնայի, բոլոր Մեծ Իշխանները, Իշխա- նուհիները և Կայսերական ընտանիքի այլ անհայն ներկայութեամբ տեղի ունեցաւ կապիտալ- դեան փոխի նոր եկեղեցու օծումը:

ՕԴԵՍՍ, 15 յունվարի: Եկան պահեստի զին- ւորները հրաւիրելու համար կազմված յանձնաժո- ղովի անդամները, որոնց նպատակն է պաշտո- պանող խումբ կազմել չինական կառուցվող եր- կաթուղու համար: Պահանջվում է մի քանի հա- ղար մարդ: Շատ ցանկացողներ կան: Ռոճիկը 20 1/2 ռ. է. հաղուստը և ասորուստը թագաւորա- կան: Այդ զինուորները հաւաքակենտրոնը Օդէ- սան է:

Միւսաբեկ-Նահանգները, տեղական ամբրիկա- կան հեւապատարանի հաղորդագրութեան համե- մատ, Ռուսաստանի հարաւի և Բալտեան երկրի առևտրական խոշոր կենտրոններում բացում են առևտրական գործակալութիւններ ամբրիկական ապրանքների նմանների ցուցահանդէսով: Նոյն- պիսի մի գործակալութիւն կը բացվի և Օդէսա- յում:

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 15 յունվարի: Մանիլայից հա- ղորդում են, որ տեղի ունեցաւ Ֆիլիպինեան հանրապետութեան հրատարակումը և թէ պետու- թիւններին տեղեկութիւններ են տրված այդ մասին:

ՄԱՌԻԻ, 15 յունվարի: Կորէա ներկայ էր միջնորդների խորհրդին: Նրա բացակայութիւ- նը վերագրվում է բարձրագոյն դատարանի վճիռ, որ կայացաւ երկու գնեւերների գործի առիթով: Դրանցից մէկը Փաուլենէն է, որը ամերիկացիներին յանձնեց Մանիլան և երկը- վան օրից նստած է բանտում, միւսը—Տօրալն է, որը թշնամիներին յանձնեց Սանտ-Մաթօ և բացակայ է:

Խմբագրի՝ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ԳԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատար.՝ ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԺԱՌԱՆԳՆԵՐ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԴՈՐ ՀԻՒՆԱԴԱՆՈՑ

Բ. ՆԱԽԱՍԱՐԴԱՆԻ

(Կուլիա, Վորոնցովի արձանի հանդէպ)

Հիւանդներին ընդունում են ամեն օր, բացի կիրակի օրերից:

Ա. Ա. Ի. ՈՍՏԵՐԸ

Բ. Ա. ՆԱԽԱՍԱՐԴԱՆԻ—11—12 ժ. վերաբու- ժութեան, վնասակար (սիֆիլիս) և միզախտ. 5.

Կ. Մ. ՉԻԿՈՎԱՆԻ—9—10 ժ. աչքի, ներքին և նեւրալիայի 5.

Զ. Ի. ԲԱՐԱՆԱՍԵԱՆԻ—11—12 ժ. կանանց հիւանդ.

Ի. Ֆ. ՊՐՕՏԱՍԵՎԻՉ—12—1 ժ. ականջի, կոկորդի, թոքի և կրծքի 5.

Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ—1—1 1/2 ժ. ներքին և երեխայից 5.

Ա. Գ. ԳՈՐԻՎՈ—1 1/2—2 1/2 ժ. ներքին և մի- ասեւական 5.

ԵՐԵՎԱՆԻՆԻ

Վ. Մ. ՄԱԽՎԻԼԱՆԻ—5—6 ժ. ներքին և երե- խայից 5.

Ա. Ն. ՇԱՍԿՈՎՍԿԻ—6—7 ժ. նեւրալիայի (և լեկտրաբուժութիւն), վնասակար և մորթի 5.

Բ. Ա. ՆԱԽԱՍԱՐԴԱՆԻ—6 1/2—7 ժ.

Տ. Ի. ՐՈՒԿԵՆԿՈ Տիւնիսիայից և արաբական և խաղաղութեան հետապոստիւններ է ա- նում մէկի, խիստ, արևան, կաթի և այլն:

Վճար 50 կ. չքաղաքները ձրի: Համալորհրդի (կոնսիլիումի) և օպերացիայի համար առանձին:

Հիւանդանոցի վերաբուժ. 78—150 Բժշկական ՆԱԽԱՍԱՐԴԱՆԻ

ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԵՏՈՑ ՀՐԵՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Նոր լոյս են տեսել

Բ. Կ.

ԿԳՋԻՆԵՐԻ ԼՈՐԴԸ՝ Վալտեր Սփոլի

Թարգմ. Յ. Միլոշևիչի 1 —

ՀԱՆՐԻՏԵՑ, Ֆ. Կոպլեյ, Թարգմ. Ֆրան- սերէնից. Լ. Խ. — 35

ՊԱՍԿԱՎ, Թարգմ. Գ. Բարդ. — 20

Դիմել՝ Թիֆլիս. Թիֆլիսեան Ընկերութիւնը

Հրատարակում է Թիֆլիս, Société de la publication des livres arméniens.

1—6

ՆԱՆԻԻՍԱՐԿԱՆ ԴՈՒՍՈՒՄՆԱԹԵՐԹ

Կը հրատարակուի ամէն ամսոյ սկիզբը: Հայ-Նրական յօդուածներէն զատ՝ ձգելու տեղեկութիւն կը տրուի հայ-գրակա- նութեան, պատմութեան, և այլն նկատմամբ ամէն ամիս ելած նոր հրատարակու- թեանց վրայ: Նոյնպէս քննադատական տեղեկութիւն կը տրուի ազգային լրագրաց մէջ տպուած կարեւոր լրերու վրայ:

Ազգային լրագրաց բովանդակութիւն, թղթակցութիւն, ծանուցում, և այլն: Խմբագրութեան ղրկուած ամէն գրքերու վրայ՝ քննադատական համառօտ տեղե- կութիւն տալը պիտի շարունակուի:

Տարեկան բաժանորդագրին է. Տաճկաստան և այլուր՝ 10 Ֆր., Ռուսաստան՝ 4 ռուբլի:

Խմբագրութեան հասցէն՝ A la Rédaction de la Revue „Hantesse“, Vienne Autriche VII/2 Mechitharistengasse 4. 1—3

ԲԱԳՈՒԻ ՀԱՅՈՑ ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ կանոնա- գրութեան 17 և 26 յօդուածները համաձայն, յունվարի 31-ին, կիրակի օր, երեկո- յեան 7 ժամին, ընկերութեան գրադարանի դահլիճում կը կայանայ տարեկան ընդհանուր ժողով, ուր կը քննվին ու կը հաստատվին անցեալ 1898 թ. զրամա- կան հաշիւները, կը քննվի ու կը հաստատվի խորհրդի կազմած նախահաշիւը ներ- կայ 1899 թ. համար և կը վճարվին ընթացիկ գործերը: 2—3

BATEAUX A VAPEUR FRANCAIS N. PAQUET ET C-ie

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱԽԱԳՆԱՅՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱԿԵ ԵՒ ԸՆԿ.

Կանոնաւոր և ուղղակի նաւաւաւացութիւն ՄԱՐՍԵՅԼԻՑ ԲԱԹՈՒՄ, չորեքշաբթի օրերը, երկու շաբա- թը մի անգամ, սկսած յունվարի 25/6-ի չորեքշաբթիէն:

Ն. Զակաւակը՝ Բաթումից Մարսէլ, մոտեցող Տրապիզոն, Սամսուն և Պորտ Մեկուտ է Բաթում մից՝ չորեքշաբթի, 20 յունվարի (1 փետրվարի) ՍԻՐԿԱՍԻ չորեքշաբթի, նաւաւաւո ԳԱՐԻԻՆ: Ն. Կայսէն չորեքշաբթի, երկու շաբաթը մի անգամ, չորեքշաբթի օրերը, ժամը 4-ին ճաշից յետոյ:

Բաթումից Պարիզ ուղղակի հաղորդակցութեան տոմարները տրվում են սովորականից պակաս գներով:

Ապրանքների և ճանապարհորդների մասին հարկաւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար թող բարեհաճեն դիմել ընկերութեան գործակալներին՝ ԲԱԹՈՒՄԻՄ—պ. Վիկտոր Գ. Նիւնի, Նաբեբէժնայա: ԹԻՖԼԻՍԻՄ—պ. Օ. Գ. Բարեկենդա- նեանին, Սիւնի փող. Խօշափարոյիցի բարձրաստար: ԲԱԳՈՒՄ—պ. Ս. Կիւլարեանին, Կոլլեբա- կինեանայա հրապարակ: ՆՈՎՈՐՈՍԻՍԿԱ—պ. Միլիտօր Հերշենդօրերին: (Ե. Տ. չ.) 7—20

ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ ԱՐԲԱՀԱՄԵԱՆ

Հեղինակ Ձեռնարկի առևտրական և գործարարական հաշուապահութեան

ՌՈՍՏՈՅԱՆՈՒՄ ԵՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ Է

Երկու սեռի անձանց՝ 4 ամսայ ընթացքում հաշուապահութեան գործնականապէս, ե- րաշխարհորով, և եղած դէպքերում յանձն է պահում պաշտօնի առաջարկել:

ՊԱՐԱՊՈՒՆԻՔԻ ԱՌԱՂԱՆԵՐԻՆ

Ա) Կրկնակի խաղական հաշուապահութեան բառ ամենայն առևտրական ձիւղերի, հա- ղերձ նաւթային արդիւնաբերական և կերտիւնի գործարանական հաշուեկետութեան:

Բ) Առևտրական թուաբանութիւն:

Գ) Առևտրական նամակագրութիւն:

Դ) Գնադրութիւն և ամենալաւ տնտեսական ուղղել:

Պարապմունքներն սկսվելու են 1899 թի յունվարի 15-ից, ճաշից յետոյ և պարբերաբար չարունակվելու են իւրաքանչիւր 20 ռուբլ ամսից յետոյ: Իսկ կիրակի օրերը լինելու են առանձին գործնական պարապմունքներ:

Ցանկացողները թող դիմեն դրաւոր կամ անձամբ 3 փայլեց մինչև 5 ժամ երեկոյան, Ս Օ Լ Օ Լ Ս Կ, Սերգեյեւիչայա փողոց, տուն Լիւնցեանի, № 20:

Կերպիւցի հաշուապահութեան ձեռնարկը ծախվում է ԹԻՖԼԻՍԻՄ, Խիւրդիկէլի գրա- փաճառանոցով և հեղինակի ժող, և Ռուսաստանի բոլոր յայտնի գրափաճառանոցներում:

ԳԻՆԵՆ Է 3 ռ. 50 կոպէկ: Ստարաքաղաքայինը գիրքը ցնկու համար կարող են գինը հե- ղինակին, առանց պատրի ծախս վճարելու:

(Ե. Տ. չ.) 15—20

1-й годъ изданія. ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА ГАЗЕТУ 1-й годъ изданія.

НЕФТЯНОЕ ДѢЛО

на 1899 годъ,

Органъ Совѣта съѣзда нефтепромышленниковъ въ г. Баку.

Выходитъ 2 раза въ мѣсяцъ по слѣдующей программѣ:

1. Указанія и распоряженія Правительства, касающіяся нефтяной промышленности.
2. Само- стоятельныя статьи, посвященныя нефтяной промышленности и другимъ связаннымъ съ нею вопросамъ, каковы: судоходство, пути сообщенія, тарифы, кредитъ и т. п.
3. Хроника нефтяного дѣла: буреніе, добыча нефти, заводская ея переработка, вывозъ и торговля нефтяными продуктами.
4. Новості техники нефтяного дѣла.
5. Статистика нефтяного дѣла.
6. Обзоръ печати: свѣдѣнія и мнѣнія другихъ изданій по вопросамъ нефтяной промышленности и ихъ критическая оцѣнка.
7. Корреспонденціи и телеграммы изъ нефтяныхъ районовъ и центровъ нефтяной торговли.
8. Нефтяная биржа: цѣна на нефтяные про- дукты, состояніе рынковъ, акціи нефтепромышленныхъ обществъ и общія биржевыя свѣдѣнія.
9. Поло- женіе, нужды и статистика рабочаго населенія и служащихъ бакинскаго промыслового района.
10. Не- счастливые случаи и пожары на нефтяныхъ промыслахъ, заводахъ, складахъ, стаянкахъ, пристаняхъ, су- дахъ и повозкахъ.
11. Отчеты нефтепромышленныхъ фирмъ.
12. Библиографія: рецензіи о книгахъ и статьяхъ по нефтяной промышленности и вопросамъ, имѣющимъ связь съ нею.
13. Смѣлы: мелкія ново- сти изъ нефтяного міра.
14. Отчеты о съѣздахъ нефтепромышленниковъ.
15. Представительская дѣятель- ность Совѣта съѣзда нефтепромышленниковъ: ходатайства, отзвыи, мнѣнія и переписка Совѣта по воп- росамъ и нуждамъ нефтяной промышленности съ правительственными и общественными учрежденіями.
16. Хозяйственная дѣятельность Совѣта по благоустройству бакинскаго промыслового и заводскаго райо- новъ: врачебное дѣло, народное образованіе, пути сообщенія, осушеніе промысловъ, пожарное дѣло, об- щественныя сооруженія, приходъ и расходъ суммъ съѣзда и пр.
17. Объявленія о предметахъ, имѣющихъ связь съ нефтяной промышленностью.

Подписная цѣна съ доставкой: на годъ 10 р., на 6 мѣсяцевъ 6 р., 3 мѣсяца 4 руб.

Подписка принимается въ г. Баку, въ редакціи, въ помѣщеніи Совѣта съѣзда нефтепромышленниковъ

Объявленія принимаются тамъ-же.

Редакторъ П. О. Гукасовъ